

Jan Pach

Jasnogórska Biblioteka Maryjna

Fides: Biuletyn Bibliotek Kościelnych 2 (35), 25-38

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

JAN PACH OSPPE¹

JASNOGÓRSKA BIBLIOTEKA MARYJNA

Biblioteka Maryjna na Jasnej Górze w Częstochowie ma specyficzny charakter, dlatego wskazane będzie przypomnienie jej historii. Została ona powołana do istnienia w 1957 roku², przełomowym dla historii Kościoła w Polsce. Jedenastego kwietnia 1957 roku odbyła się Konferencja Plenarna Episkopatu Polski pod przewodnictwem Prymasa Polski, kard. Stefana Wyszyńskiego. Podstawowym punktem obrad była realizacja Jasnogórskich Ślubów Narodu. Biskupi opowiedzieli się za projektowaną peregrynacją kopii obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej po parafiach wszystkich diecezji w kraju.

Zbliżał się również wyjazd kard. Stefana Wyszyńskiego do Rzymu na uroczyste wręczenie insygniów kardynalskich, które odbyło się 18 maja 1957 roku³. Przed wyjazdem miał nastąpić drugi etap programu duszpasterskiego, opracowanego przez niego jeszcze podczas więzienia w Komańczy. Pierwszym etapem były Śluby Jasnogórskie złożone 26 sierpnia 1956 roku

---

¹ Jasnogórska Biblioteka Maryjna.

² Przygotowania do wydzielienia książek mariologicznych z księgozbioru Biblioteki Jasnogórskiej trwały już wcześniej. Książki te otrzymywały oddzielne sygnatury.

³ Dwunastego stycznia 1953 roku papież Pius XII wyniósł abp. Stefana Wyszyńskiego do godności kardynalskiej. Ze względu jednak na ówczesne stanowisko władz politycznych w Polsce, jak też z powodu aresztowania oraz internowania księdza prymasa w latach 1953-1956 insygnia kardynalskie prymas Stefan Wyszyński mógł odebrać dopiero w 1957 roku.

i przygotowanie narodu do ich powtórzenia we wszystkich polskich parafiach.

Trzeciego maja, w uroczystość Matki Bożej Królowej Polski, na Jasnej Górze odbyła się inauguracja Wielkiej Nowenny przed Milenium chrztu Polski. Ksiądz Prymas odprawił Mszę Świętą na Wałach dla ogromnych rzesz pielgrzymów. W tym czasie w kaplicy Matki Bożej została odczytana bulla, mianująca prymasa kard. Stefana Wyszyńskiego protektorem Zakonu Świętego Pawła Pierwszego Pustelnika, czyli zakonu paulinów. Czternastego maja 1957 roku papież Pius XII poświęcił kopię cudownego obrazu, którą kardynał Wyszyński zabrał ze sobą do Rzymu. W uroczystość Matki Bożej Jasnogórskiej, 26 sierpnia 1957 roku, cudowną ikonę Matki Bożej przeniesiono z kaplicy do bazyliki i tam dokonano zetknięcia obu wizerunków, tak zwanego pocałunku świętych ikon. Wielka milenijna peregrinacja kopii obrazu jasnogórskiego, jej nawiedzenie parafii w całej Polsce, rozpoczęło się 29 sierpnia tegoż roku od archikatedry warszawskiej.

Jasna Góra w owym czasie stała się centrum życia religijnego w Polsce. Tutaj odbywały się najważniejsze wydarzenia w ówczesnych dziejach polskiego Kościoła. Można sądzić, że te wszystkie okoliczności stały się bezpośrednim impulsem do podjęcia decyzji o założeniu właśnie w tym roku Biblioteki Maryjnej w duchowej stolicy Polski. Z pewnością brał w tym czynny udział nowy protektor zakonu ojców paulinów. Jak wiemy, prymas Stefan Wyszyński był wielkim czcicielem Matki Bożej Jasnogórskiej. Biblioteka Maryjna miała być dziełem miłości, powstałym w hołdzie Najświętszej Maryi Pannie Królowej Polski, oraz konkretnym warsztatem służącym wypracowywaniu maryjnych programów duszpasterskich.

W grudniu 1957 roku odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Definitorium Generalnego Zakonu Paulinów, poświęcone utworzeniu Biblioteki Maryjnej na Jasnej Górze, na którym postanowiono:

1. Zorganizować Bibliotekę Maryjną na Jasnej Górze i udostępnić ją wszystkim pragnącym pracować w dziedzinie mariologii.

2. Gromadzić w tym celu książki i czasopisma z dziedziny mariologii.

3. Zachęcić inne klasztory, by zgłaszały kustoszowi Biblioteki Maryjnej posiadane w swych zbiorach dublety książek maryjnych.

4. Zbierać i przygotowywać materiały do opracowania obszernej bibliografii mariologicznej w przyszłości⁴.

Zdając sobie sprawę z obowiązku ciążącego tak na Jasnej Górze, jak i na całym zakonie, starano się wszystkimi siłami i na wszelki sposób, aby Matka Boża była coraz bardziej znana i kochana, zwłaszcza w Polsce. Z drugiej strony, uświadamiając sobie, że dziś, wobec szybkiego rozkwitu mariologii, nie można poznać Matki Bożej bez głębokich studiów specjalistycznych, postanowiono założyć na Jasnej Górze Bibliotekę Maryjną, która by służyła temu właśnie celowi, i przystąpiono do zbierania dzieł oraz czasopism, które koniecznie powinny się znaleźć w tego rodzaju bibliotece.

Tymczasowy statut Biblioteki Maryjnej obejmował, między innymi, następujące punkty:

1. Biblioteka Maryjna mieścić się będzie w lokalach Jasnej Góry, poza obrębem klauzury. Miejsca odpowiedniego użyczyć miał zarząd klasztoru jasnogórskiego.

2. Kustoszem tej biblioteki mianowano o. prof. Sykstusa Szafrąca, historyka, jemu powierzając troskę o gromadzenie książek i czasopism.

3. Biblioteka Maryjna miała być dostępna dla wszystkich pragnących pracować w dziedzinie mariologii.

Dokument ten podpisał o. Ludwik Nowak, ówczesny generał Zakonu Świętego Pawła Pierwszego Pustelnika.

---

⁴ „Biuletyn Informacyjny. Urzędowy Organ Kurii Generalnej Zakonu św. Pawła I Pustelnika” 2, 1/58, poz. 1.

Niestety, powyższe założenia nie zostały wówczas w pełni zrealizowane. Nowo powstała biblioteka nie została właściwie udostępniona czytelnikom. Księgozbiór był przeniesiony na tak zwane pokoje królewskie, to jest do budynku znajdującego się na dziedzińcu klasztornym, przed bazyliką i kaplicą Matki Bożej, z którego kiedyś królowie czy wybitni goście klasztoru mogli przechodzić bezpośrednio do chóru kaplicy Cudownego Obrazu. Zbiory biblioteczne pozostawały martwe, nie dokupywano nowych książek, wiele zaś książek, być może cennych pozycji, poginęło, gdyż przez długi czas nie było później właściwego opiekuna.

Dopiero Kapituła Generalna Zakonu Świętego Pawła Pierwszego Pustelnika, która obradowała na Jasnej Górze od 26 marca do 7 kwietnia 1990 roku, powołała do istnienia Jasnogórski Instytut Maryjny, a wraz z nim została reaktywowana normalnie funkcjonująca Biblioteka Maryjna⁵. Przyczyną tak długiej zwłoki w pełnym otwarciu Biblioteki Maryjnej dla szerokiego grona czytelników (od 1957 r.) było oczekiwanie na budynek zlokalizowany poza murami klasztoru, ażeby był dostępny dla wszystkich zainteresowanych problematyką maryjną, zarówno duchownych, jak i świeckich. Taki cel właśnie przyświecał inicjatorom Biblioteki Maryjnej na samym początku.

Dokumenty prawnie regulujące te postanowienia zostały wydane w 1990 i w 1992 roku. Dekret z 30 czerwca 1990 roku, podpisany przez generała zakonu paulinów, o. Jana Nałaskowskiego, postanawia: „W myśl uchwały 3a. oraz b. Kapituły Generalnej naszego Zakonu, na sesji Definitorium Generalnego w dniu 30 czerwca 1990 roku, mianuję o. dra Jana Pacha na stanowisko Dyrektora Jasnogórskiego Instytutu Maryjnego. W najbliższym czasie proszę podjąć się ukonstytuowania tego Ośrodka”.

---

⁵ Por. *Uchwały Kapituły Generalnej Zakonu Świętego Pawła Pierwszego Pustelnika, odbytej na Jasnej Górze w Częstochowie w dniach 26 marca do 7 kwietnia 1990 roku*. Uchwała nr 3, pkt b.

Inny dekret, z 3 listopada 1992 roku, określa m.in. stan prawny Biblioteki Maryjnej: „Zgodnie z uchwałą 3a oraz b Kapituły Generalnej naszego Zakonu i Dekretem z dnia 30.06.1990 roku, mianującym o. dra Jana Pacha Dyrektorem Jasnogórskiego Instytutu Mariologiczno-Maryjnego, postanawiam, że Instytut ten, podlegający Zarządowi Generalnemu, przynależy wraz z Biblioteką i zapleczem naukowym do Jasnej Góry – klasztoru i Sanktuarium”⁶.

W myśl tego dekretu biblioteka należy do jasnogórskiego klasztoru oraz sanktuarium, natomiast jej dyrektor odpowiada bezpośrednio przed Zarządem Generalnym Zakonu. Biblioteka Maryjna funkcjonuje w organizacyjnej niezależności od wielkiej centralnej Biblioteki Jasnogórskiej.

Do 1991 roku Biblioteka Maryjna mieściła się w pokojach królewskich na Jasnej Górze. Jesienią tegoż roku z powodu remontu budynku została przeniesiona czasowo do pomieszczeń Duszpasterstwa Akademickiego, przy Domu Pielgrzyma. W tym też czasie odzyskano przedwojenny budynek starego Domu Pielgrzyma, który po II wojnie światowej władze komunistyczne zamieniły na szpital położniczy. W szpitalu tym rodziły się dzieci, ale dokonywano też masowych aborcji, zabijano dzieci nienarodzone. Budynek Jasnogórskiego Ośrodka Duszpasterskiego im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, przy ul. Ojca Augustyna Kordeckiego, oddany klasztorowi w stanie prawie całkowitej dewastacji w 1991 roku, musiał być poddany kapitalnemu remontowi. Remont budynku ukończono w 1992 roku. Wtedy też Biblioteka Maryjna została przeniesiona do miejsca docelowego, w którym znajduje się obecnie.

W budynku ośrodka duszpasterskiego mieści się obecnie Biblioteka Maryjna wraz z Instytutem Mariologiczno-Maryjnym, Biuro Prasowe Jasnej Góry, redakcje czasopism „Jasna Góra” i „Studia Claromontana”. Znajdują się w nim też poradnie oraz

---

⁶ *Dekret Generała Zakonu Paulinów*, Częstochowa – Jasna Góra, 30 listopada 1992 roku.

biura Sodalicii Mariańskiej, Radia Maryja i Telewizji Trwam, Duchowej Adopcji Dziecka Poczętego oraz chóry jasnogórskie. Bardzo ważną częścią tego ośrodka jest kaplica, usytuowana w dawnym gabinecie zabiegowym, ustanowiona jako święte miejsce modlitwy ekspiacyjnej za mordowane dzieci oraz wołanie o szacunek dla świętości każdego życia.

Księgozbiór Jasnogórskiej Biblioteki Maryjnej

Biblioteka Maryjna jest biblioteką specjalistyczną, o wąskim zakresie tematycznym, ograniczającym się do tematyki maryjnej. Podział księgozbioru na grupy tematyczne był podyktowany łatwiejszym korzystaniem z zasobów bibliotecznych, bez konieczności konsultowania w biegu katalogu komputerowego czy wydrukowanych kart katalogowych.

Zbiory książkowe rozmieszczone są w siedemnastu działach:

- I – mariologia biblijna,
- II – mariologia patrystyczna,
- III – mariologia dogmatyczna,
- IV – liturgia maryjna,
- V – Jasna Góra,
- VI – sanktuaria maryjne,
- VII – sztuka maryjna,
- VIII – literatura maryjna,
- IX – ekumenizm,
- X – kobieta,
- XI – literatura dziecięca,
- XII – duchowość,
- XIII – muzyka,
- XIV – hagiografia,
- XV – duszpasterstwo maryjne,
- XVI – prace magisterskie,
- XVII – Częstochowa.

Dodatkowo istnieje niekatalogowany mały dział „herezje maryjne” oraz „literatura maryjna, która ma wątpliwą zgodność z ortodoksją”.

Czasopisma maryjne polskie

W Bibliotece Maryjnej znajdują się następujące tytuły polskich czasopism maryjnych: „Cuda i Łaski”, „Jasna Góra”, „La Salette”, „List do Pani”, „Matka Pokoju”, „Miejsca Święte”, „Nasza Arka”, „Niedziela”, „Peregrinus Cracoviensis”, „Pielgrzym Kalwaryjski”, „Różaniec”, „Rycerz Niepokalanej”, „Salvatoris Mater”, „Sodalis Marianus”, „Studia Claromontana”, „Z Niepokalaną”, „Zeszyty Maryjne”, „Zwycięstwo Niepokalanej”.

Czasopisma maryjne zagraniczne

W Jasnogórskiej Bibliotece Maryjnej są następujące zagraniczne czasopisma maryjne: „Ephemerides Mariologicae” (w j. hiszpańskim), „Estudios Marianos” (w j. hiszpańskim), „Il Rosario e la Nuova Pompei” (w j. włoskim), „Maria Heute” (w j. niemieckim), „Mariana Riparazione” (w j. włoskim), „Marian Studies” (w j. angielskim – USA), „Marianum” (w j. włoskim), „Miles Immaculatae” (w j. włoskim), „Theotokos” (w j. włoskim).

Działalność naukowo-konferencyjna

Biblioteka Maryjna, będąca integralną częścią Jasnogórskiego Instytutu Maryjnego, jest jedyną placówką tego typu w Polsce, która nie funkcjonuje wyłącznie jako zwykła biblioteka. Realizuje bowiem różne dodatkowe zadania wynikające z jej specyficznego charakteru. Biblioteka jest organizatorem wielu

kongresów międzynarodowych i krajowych, sympozjów, konferencji, prelekcji oraz promocji książek⁷.

Aby wymienić tylko ważniejsze wydarzenia, Instytut Maryjny wraz z Biblioteką Maryjną był m.in. organizatorem różnych kongresów oraz sympozjów.

W dniach 20-23 września 1990 roku Jasna Góra była miejscem VI Ogólnopolskiego Kongresu Mariologicznego i Maryjnego, zorganizowanego przez Jasnogórski Instytut Maryjny. Kongres ten w swej części naukowo-refleksyjnej rozważał prawdy maryjne: *Kult Matki Boskiej w Polsce od „Lumen gentium” do „Redemptoris Mater”*. Natomiast w części dotyczącej kultu miał za motto: *Maryja Gwiazdą ewangelizacji w rodzinie i przez rodzinę*.

Owocem kongresu jest obszerne dzieło: *Przewodniczka. Kult Matki Boskiej w Polsce. 1964-1987* (Jasna Góra – Częstochowa 1994, ss. 880). Księga ta, owoc wysiłku obu kongresów, znaj-

---

⁷ Są to pozycje książkowe autorstwa o. dr. Jana Pacha, w których współtworzenie zaangażowane były pracownice Biblioteki Maryjnej: 1) autorstwo indywidualne: *Maryjne dziedzictwo Prymasa Tysiąclecia*, Warszawa 1985; *W ramionach Matki*, Częstochowa 1995; *W wieczornej godzinie łaski*, Warszawa 1999; *Z głębi pustyni*, Częstochowa 2000; *Maryjne dziedzictwo Prymasa Tysiąclecia*, Jasna Góra – Częstochowa 2001; *Z notatnika pielgrzyma*, Częstochowa 2003; *Królowa w nowych szatach*, Częstochowa 2011; 2) tłumaczenia: Jan Paweł II, *Katechezy maryjne*, tłum. z j. włoskiego J. Pach, Częstochowa 1998; tenże, *W drodze do Roku 2000. Katechezy papieskie*, Częstochowa 1999; tenże, *W drodze do Roku 2000. Katechezy o Bogu Ojcu*, Częstochowa 2000; tenże, *Katechezy papieskie Roku Świętego 2000*, Częstochowa 2001; 3) współautorstwo: J. Pach, W. Robak, J. Tomziński, *Jasna Góra*, Narni – Terni 1991 (album, 6 wersji językowych, kilka wznowień); ciż, *Jasna Góra*, Narni – Terni 1991 (przewodnik, 10 wersji językowych, kilka wznowień); J. Pach, W. Robak, *VI Światowy Dzień Młodzieży – Jasna Góra 14-15 sierpnia 1991*, Narni – Terni 1992 (album, wersja w j. polskim); J. Pach, A. Jackowski, J.S. Rudziński, *Jasna Góra*, Wrocław 2001; 4) kilkadziesiąt obszernych artykułów naukowych o tematyce mariologicznej, na temat maryjności bł. Jana Pawła II, sługi Bożego Stefana Kardynała Wyszyńskiego oraz roli Jasnej Góry, opublikowanych w pracach zbiorowych.

duje się w posiadaniu Jasnogórskiej Biblioteki Maryjnej i z pewnością wielu bibliotek w Polsce.

Kolejne sympozjum zorganizowane przez Instytut Maryjny oraz Bibliotekę Maryjną, przy współpracy z redakcją czasopiśma „Jasna Góra”, odbyło się na Jasnej Górze w dniach 6-8 grudnia 1993 roku. Miało ono temat: *Zawierzenie Maryi ku przyszłości*. Referenci w swych wystąpieniach podjęli trud, jakim jest odczytywanie obecności Maryi w tajemnicy Kościoła oraz narodu we współczesnej rzeczywistości. Episkopat Polski pragnie, by zawierzenie Maryi było rozpowszechniane wśród wszystkich wierzących Polaków. Ten proces został zaledwie rozpoczęty, dlatego ustawiczne powtarzanie aktów zawierzenia, przypomnianie o doniosłości takiej postawy wobec Boga i Maryi, mówienie i pisanie o takiej formie pobożności maryjnej mają na względzie wzmacnianie tej pobożności.

Wygłoszone podczas sympozjum referaty zostały opublikowane w formie książkowej: *Zawierzenie Maryi ku przyszłości. Sympozjum Mariologiczne, Jasna Góra 6-8.12.1993* (Jasna Góra – Częstochowa 1994, ss. 224). Akta sympozjum są dostępne na miejscu w Bibliotece Maryjnej. Posiadamy jeszcze kilka wolnych egzemplarzy, którymi możemy się podzielić z innymi bibliotekami.

Niezmiernie ważnym wydarzeniem było zorganizowanie na prośbę Papieskiej Międzynarodowej Akademii Maryjnej w Rzymie w dniach 18-26 sierpnia 1996 roku przez Jasnogórski Instytut Maryjny, Bibliotekę Maryjną oraz Sekcję Mariologiczną Polskiego Towarzystwa Teologicznego (dziś niezależne Polskie Towarzystwo Mariologiczne) XII Międzynarodowego Kongresu Mariologicznego i XIX Międzynarodowego Kongresu Maryjnego. W Kongresie tym wzięło udział kilkuset mariologów z całego świata. W spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele Kościołów protestanckich oraz prawosławnych, także obrządku koptyjskiego. Całości patronował legat Ojca Świętego Jana Pawła II, którym był kardynał polskiego pochodzenia, Adam Majda ze Stanów Zjednoczonych. Instytut Ma-

ryjny odpowiadał za całość organizacji tego międzynarodowego spotkania, prowadził również z Papieską Międzynarodową Akademią Maryjną w Rzymie korespondencję kongresową, nadal kontynuowaną w różnych sprawach maryjnych. O. dr Jan Pach, mariolog, jest członkiem zwyczajnym Akademii Papiejskiej.

Owocem tego wielkiego spotkania naukowego, które odbywało się pod hasłem: *De cultu mariano saeculo XX. Maria, Mater Domini, in mysterio salutis quo ad Orientis et Occidentis Ecclesiis in Spiritu Sancto celebratur*, są Akta kongresowe, pięć grubych tomów, które liczą łącznie 3 050 stron tekstu. Tomy te są dostępne do konsultacji w Bibliotece Maryjnej.

Biblioteka wraz z Instytutem Maryjnym obsługiwała również Konferencję Rady Episkopatów Europy (Consilium Conferentiarum Episcoporum Europae – CCEE), która odbyła się na Jasnej Górze w dniach 2-5 października 1997 roku.

W dniach 27-28 maja 1999 roku odbyło się na Jasnej Górze sympozjum na temat: *Jasna Góra w dwudziestoleciu pontyfikatu Jana Pawła II*. Sympozjum to zostało zorganizowane przez Jasnogórski Instytut Maryjny oraz Wyższą Szkołę Języków Obcych i Ekonomii w Częstochowie. Podjęte w referatach refleksje miały na celu pogłębienie kultu maryjnego związanego z Jasną Górą, któremu Ojciec Święty nadał nową jakość przez liczne wypowiedzi, ukazując obecność Jasnogórskiej Bogurodzicy w tajemnicy Chrystusa i Kościoła, a także w życiu narodu. Materiały tego sympozjum zostały wydane w tomie: *Jasna Góra w dwudziestoleciu pontyfikatu Jana Pawła II* (Jasna Góra – Częstochowa 1999, ss. 467). Książka ta jest dostępna w Bibliotece Maryjnej.

Biblioteka Maryjna była również organizatorem Sympozjum Mariologicznego na temat: *Trójca Święta a Maryja*, które odbyło się w dniach 6-8 września 1999 roku. Owocem tego sympozjum jest tom: *Trójca Święta a Maryja* wydany jako drugi numer serii: Biblioteka Mariologiczna Polskiego Towarzystwa Mariologicznego (Częstochowa 2000, ss. 422).

Również III Międzynarodowy Kongres Miast Pielgrzymkowych, który odbył się we wrześniu 1999 roku na Jasnej Górze, był zorganizowany przez Instytut oraz Bibliotekę Maryjną. Materiały z kongresu sanktuariów oraz miast pielgrzymkowych: *III Międzynarodowy Kongres Miast Pielgrzymkowych, Częstochowa 23-25 września 1999* (Częstochowa 1999), znajdują się w Bibliotece Maryjnej oraz w Urzędzie Miasta Częstochowy.

Począwszy od 2000 roku Biblioteka Maryjna stała się miejscem, w którym odbywają się promocje książek. Działania te, obok reklamy książki i spotkania z autorem, mają na celu prezentację biblioteki i jej zbiorów. Zaproszeni goście mogą porozmawiać nie tylko z autorem prezentowanej książki, ale również z dyrektorem i pracownikami biblioteki.

Ostatnio dyrektor Instytutu Maryjnego, o. Jan Pach, był odpowiedzialny za organizację ze strony sanktuarium jasnogórskiego VI Światowego Salezjańskiego Kongresu Maryi Wspomożycielki, który odbył się w dniach 3-7 sierpnia 2011 roku. Wygłosił także referat pt. *Maria di Jasna Góra a Częstochowa chiamata „Madonna Nera”*, który będzie wydrukowany w aktach kongresu.

Spotkaniom kongresowym oraz różnym sympozjom często towarzyszyły różne imprezy kulturalne, np. koncerty i występy chórów. Za ich organizację również odpowiedzialny był Instytut Maryjny. Dzięki tym kongresom oraz sympozjom Biblioteka Maryjna została dostrzeżona nie tylko w Polsce, ale także poza jej granicami. Instytut nawiązał współpracę z wieloma instytucjami polskimi i zagranicznymi. Zainicjowano wymianę zbiorów bibliotecznych pomiędzy Jasnogórską Biblioteką Maryjną a wieloma naukowymi placówkami i bibliotekami o charakterze maryjnym. Biblioteka Maryjna dzięki tej współpracy wzbogaciła się również o wiele zagranicznych pozycji książkowych z dziedziny mariologii.

W 2011 roku w Instytucie Maryjnym została opracowana książka, która nosi tytuł: *Królowa w nowych szatach*, składająca się z części tekstowej (208 stron) oraz fotograficznej (80 stron).

Jest to pełny zapis tekstów homilii wygłoszonych przez księży biskupów podczas nowenny dziewięciu pierwszych sobót miesiąca, która była przygotowaniem do obchodów stulecia rekonstrukcji cudownego obrazu jasnogórskiego w 1910 roku. Teksty homilii były spisywane z nagrań. W kolejnej części książka zawiera homilie wygłoszone przez o. Jana Pacha podczas nowenny przed uroczystością Matki Bożej Jasnogórskiej (17-25 sierpnia 2010 r.). Znajduje się w niej też pełny zapis tekstów i homilii z celebracji uroczystego nałożenia wotum narodu polskiego: koron i szat miłości, wdzięczności, cierpienia i nadziei, które odbyło się 4 września 2010 roku. Książka została przygotowana pod redakcją o. Jana Pacha. Jest to już dziewiąta pozycja książkowa przygotowana przez Jasnogórski Instytut Maryjny oraz Bibliotekę Maryjną.

Podsumowanie

Jasnogórska Biblioteka Maryjna posiada obecnie około 14 tys. książek, chociaż nie wszystkie są już skatalogowane w systemie MAK. Są to książki o szeroko pojętej tematyce maryjnej oraz mariologicznej, uszeregowane w działach tematycznych, oraz kilkaset słowników i encyklopedii. Posiadamy czterdzieści pięć tytułów czasopism i periodyków maryjnych, w tym dwadzieścia pięć polskich oraz dwadzieścia zagranicznych.

W całości skatalogowano w programie MAK i wydrukowano karty katalogowe w następujących działach: mariologia biblijna, mariologia dogmatyczna, mariologia patrystyczna, Jasna Góra, duchowość maryjna, duszpasterstwo maryjne, kobieta, sztuka maryjna, literatura maryjna, literatura dziecięca, liturgia maryjna, sanktuaria maryjne, ekumenizm oraz hagiografia maryjna, a także prace doktorskie i magisterskie. Łącznie skatalogowanych jest w Bibliotece Maryjnej (do końca 2011 roku) w systemie komputerowym MAK 11 071 książek. Sporo książek czeka jeszcze na wprowadzenie do tego katalogu.

Stale trwa wymiana pomiędzy bibliotekami zrzeszonymi w Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES oraz z Biblioteką Uniwersytetu w Dayton w Stanach Zjednoczonych, gdzie „Studia Claromontana” wymieniamy na „Marian Library Studies”, w Rzymie zaś z Biblioteką Pontificia Facultas Theologica „Marianum”, z którą wymieniamy „Studia Claromontana” na „Marianum”.

W Bibliotece Maryjnej znajdują się kasety wideo o tematyce maryjnej, w tym kasety z peregrynacji obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej w diecezji tarnowskiej, przemyskiej, zamojsko-lubaczowskiej i kieleckiej oraz płyty DVD i CD o sanktuariach maryjnych w świecie i w Polsce. Posiadamy także płyty DVD o świętych, którzy swoje życie związali z Maryją.

Z Archiwum Jasnej Góry przejęliśmy zbiory filmowe i fonograficzne dotyczące peregrynacji kopii cudownego obrazu w Polsce, dokumentację filmową (taśmy i płyty CD) oraz materiały dotyczące pielgrzymek. Materiały te czekają na zinventaryzowanie.

Kolejną częścią Biblioteki Maryjnej stanie się ogromny i bardzo cenny zbiór dokumentacji polskiej maryjności, jaką są księgi soborowych czynów dobroci. Polska uczestniczyła z ogromnym zaangażowaniem modlitewnym, jako Kościół lokalny, w pracach Soboru Watykańskiego II. Podczas wszystkich jego sesji poszczególne parafie przyjeżdżały na Jasną Górę na nocne czuwania, przywożąc ze sobą księgi soborowych czynów dobroci. Po powrocie z każdej sesji soboru Prymas Polski kard. Stefan Wyszyński wygłaszał liczne kazania oraz konferencje, relacjonując przebieg obrad soborowych. Informacje te rozchodziły się na całą Polskę, nie ograniczały się tylko do elit, co zarzucali mu tak zwani postępowi katolicy, uważając, że masowość przeżyć religijnych rozwodni ich jakość.

Ten wymiar polskiej pobożności maryjnej jest bardzo ważny, gdyż widzimy, co dzieje się z polską maryjnością i pobożnością w ogólności, gdy przeżywamy bolesny etap swoistego odchodzenia od Jasnej Góry, tak skwapliwie podsycany przez

pseudokatolickie media. Bł. Jan Paweł II niejednokrotnie ubolewał nad tym smutnym fenomenem polskiej pobożności dzisiaj i błagał o powrót na sprawdzone dla Polaków, pewne, zawsze bezpieczne i błogosławione dla narodu ścieżki jasnogórskie.

Zbiór ten, to jest setki pak dokumentów posegregowanych według ówczesnych parafii oraz diecezji, czeka na przewiezienie z magazynów klasztornego archiwum oraz na opracowanie w Bibliotece Maryjnej, żeby mógł być dostępny dla badaczy polskiej pobożności maryjnej.

Ze zbiorów Jasnogórskiej Biblioteki Maryjnej można korzystać na miejscu. Możliwe jest wykonanie kserokopii lub fotokopii. Natomiast wypożyczanie jest ograniczone, zwłaszcza niektórych pozycji, gdzie indziej niedostępnych. Każdy jednak może korzystać z informacji o zbiorach bibliotecznych, wchodząc na stronę internetową Federacji FIDES, gdyż nie mamy jeszcze własnego serwera. W najbliższym czasie powinien on zacząć funkcjonować.

Wszystkich zainteresowanych zapraszamy do wchodzenia na nasze strony internetowe.